

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 13

ΚΥΡΙΑΚΗ Ε' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

29-03-2026

*«Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου,
ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου» (Ψαλμ. 140,2)*

Οἱ ἀρχαῖοι, ἀδελφοί μου, ὀνόμαζαν θυμίαμα τήν ἀρωματική «ἐλαιορρητίνη», ἡ ὁποία ἐκχυνόταν «διά ζομῶν» ἀπό τό δένδρο «λίβανος».

Ἡ Παλαιά Διαθήκη ἀναφέρει τό θυμίαμα. Ἐτσι στό βιβλίο τῆς Ἐξόδου, γίνεται λόγος γιά τήν προπαρασκευή τοῦ θυμιάματος (Ἐξ. Λ, 34-38). Ὁ Ἄαρών, διά τοῦ Θεοῦ, μέσω τοῦ Μωϋσῆ, παίρνει ἐντολή νά θυμιάσει τήν Κιβωτό μέ εὖοσμο θυμίαμα. Ἀλλά καί ὁ προφήτης Μαλαχίας ἀναφέρει: «Ἀπό ἀνατολῶν ἡλίου καί ἕως δυσμῶν τό ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι καί ἐν παντί τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου» (Α', 11).

Στήν Καινή Διαθήκη μνημονεύεται ἡ ἀγγελική ὄπτασία στόν ἱερέα Ζαχαρία, κατά τήν ὥρα τοῦ θυμιάματος (Λουκ. 1,49) στό Ναό τοῦ Σολομῶντος. Οἱ τρεῖς μάγοι ἐξ Ἀνατολῶν προσέφεραν στό Σωτήρα χρυσό καί λίβανο (θυμίαμα) καί σμύρνα (Ματθ. 2,11). Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη λέγει: «ἀνέβη ὁ καπνός τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρός τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» (Η,4). Ἡ Ἐκκλησία μας παρέλαβε τό θυμίαμα ἀπό τήν ἐβραϊκή Συναγωγή καί τό χρησιμοποίησε στίς Κατακόμβες καί ἔκτοτε παρέμεινε γιά νά ὑπενθυμίζει τό σύνδεσμο «τῶν καταδιωχθέντων μαρτύρων καί τῶν θριαμβευσάντων πιστῶν, καί ὅπως καταστή ὁ Ναός τοῦ Θεοῦ βασιλικώτερος καί μεγαλοπρεπέστερος» (Κ. Καλλίνικος, ὁ χρ. ναός).

Ὁ Γ' Ἀποστολικός Κανόνας κάνει λόγο περί θυμιάματος. Ὁ Γερμανός Κωνσταντινουπόλεως γράφει ὅτι «ὁ θυμιατήρ ὑποδεικνύει τήν ἀνθρωπότητα τοῦ Χριστοῦ, τό δέ πῦρ τήν θεότητα καί ὁ εὐώδης καπνός μηνύει τήν εὐωδίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» καί συνεχίζει: «Τό θυμίαμα εἶναι ἀντί τῶν ἀρωμάτων, πού οἱ μυροφόρες προσέφεραν στόν ἐνταφιασμόν τοῦ Κυρίου. Καί ἡ σμύρνα καί ὁ λίβανος τῶν μάγων εἶναι σύμβολον καθαρῆς προσευχῆς ἀπό ἔργα ἀγαθά, ἀπό τά ὁποῖα

προέρχεται ή εὐωδία, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος «Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν» (Μυστ. Θεωρ. ΡG 98, σ. 400).

Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης σημειώνει γιά τό θυμίαμα πού προσφέρεται στό τέλος τῆς προσκομιδῆς: «Ὁ ἱερεὺς προσφέρει θυμίαμα εἰς τόν Θεόν πρός εὐχαριστίαν, διά τήν ἐνέργειαν τοῦ ἔργου καί διά τήν ἐπιδημίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ἄπαντα περί τοῦ ἱ. ναοῦ σ. 319). Ὁ ἱερεὺς, λέγει ὁ Ἅγιος Συμεών, θυμιᾷ πρῖν ἀπό τήν ἀνάγνωση τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου «διά τήν διδομένην ὑπό τοῦ Εὐαγγελίου χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν ὅλη τῇ οἰκουμένη (Αὐτόθι σ. 327).

Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γράφει: «Ὅπως ἀκριβῶς τό θυμίαμα εἶναι καλό καί εὐωδιάζει, ἔτσι καί ἡ προσευχή πού γίνεται ἀπό θέρμη ψυχῆς καθίσταται εὐάρεστη στό Θεό. Αὐτό καί σύ κάμε στή σκέψη σου πρῶτα ἀναψε αὐτήν μέ τήν προθυμία, καί μετὰ κάμε τήν προσευχή. Προσεύχεται, λοιπόν, (ὁ Δαυῖδ) καί παρακαλεῖ ἡ προσευχή του νά γίνει σάν θυμίαμα, ἡ δέ ὕψωση τῶν χειρῶν του σάν θυσία ἐσπερινή. Διότι καί τά δύο εἶναι εὐπρόσδεκτα. Ὅπως ἀκριβῶς τό θυμιατήρι πρέπει νά μήν ἔχει τίποτε τό ἀκάθαρτο, παρὰ μόνο φωτιά καί θυμίαμα, ἔτσι καί ἡ γλῶσσα, δέν πρέπει νά λέγει λόγια αἰσχρά, παρὰ λόγια ἅγια καί εὐφημα· ἔτσι καί τά χέρια νά γίνονται σάν θυμιατήρι». (Εἰς 140 Ψαλμό. Ε.Π.Ε. 76, σελ. 287). Σύμφωνα μέ ἄλλους ἐρμηνευτές τό κάτω μέρος τοῦ θυμιατηρίου, τμήμα ἡμισφαιρικό, παριστάνει τή γήϊνη δημιουργία, ἐνῶ τό ἐπάνω τμήμα τό στερέωμα καί τήν οὐράνια δημιουργία. Οἱ τέσσερις ἀλυσίδες, πού συνδέουν τά δύο τμήματα, παριστάνουν τούς Εὐαγγελιστές καί τά 4 Εὐαγγέλια. Οἱ δώδεκα κωδωνίσκοι ἀντιπροσωπεύουν τούς 12 Ἀποστόλους καί ὁ ἦχος τοῦ θυμιάματος τό κήρυγμα ἀνά τόν κόσμο. Τέλος ὁ καπνός συμβολίζει τήν προσευχή τῶν πιστῶν, ἡ δέ εὐωδία θεωρεῖται ὡς ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τή Μεγάλη Ἑβδομάδα τό θυμίαμα καί γενικά τή Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ἀλλά καί στίς Ὁρεσ τοῦ Ἱεροῦ Δωδεκαημέρου τό θυμίαμα προσφέρεται, ὡς μῦρο πνευματικό καί χρησιμοποιεῖται ἰδιαίτερο θυμιατήριό τό «κατζίο» (Κ. Καλλινίκου ὁ χριστ. ναός).

Ο ΦΩΤΙΣΜΟΣ. Ὁ φωτισμός τῶν ἱερῶν χώρων εἶναι πράξη προχριστιανική. Οἱ Ἑθνικοί καί οἱ Ἰουδαῖοι χρησιμοποιοῦσαν κανδήλες, γιά νά φωτίζουν τά εἰδωλα καί τά ἱερά σκεύη τους. Ἡ ἐπτάφωτη λυχνία μέ ἐντολή τοῦ Μωϋσῆ, στή σκηνή τοῦ Μαρτυρίου, ἔκαιε μέ ἔλαιον «ἄτρυγον», ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Ἰώσηπος. Οἱ πρῶτοι

χριστιανοί στίς λατρευτικές τους συνάξεις, χρησιμοποιουῦσαν λαμπάδες. Τότε πού ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν Τρωάδα, «παρέτεινε τόν λόγον μέχρι μεσονυκτίου, ἦσαν λαμπάδες ἱκαναί ἐν τῷ ὑπερώῳ» (Πράξ. 20,8). Ἀλλά καί οἱ παρθένες τοῦ Εὐαγγελίου «ἐτήρουν τάς λαμπάδας αὐτῶν ἀνημμένας» (Ματθ. 25,1-13). Καί πρός τούς Ἀποστόλους ἐλέχθη ἀπό τόν Θεάνθρωπο «ἔστωσαν αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναί καί οἱ λύχνοι καιόμενοι» (Λουκ. 12,35), καί γιά τόν Ἰωάννη τόν Βαπτιστή εἶπε: «ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καί φαίνων» (Ἰωάν. 25,35). Καί ὁ Δαυΐδ ἀναφωνεῖ: «λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος Σου καί φῶς ταῖς τρίβοις μου» (Ψαλμ. 118,105). Ἡ λαμπάδα κυριαρχεῖ τό βράδυ τῆς Ἀνάστασης, σύμβολο «τοῦ ἀνατείλαντος Ἡλίου ἐκ τάφου σκοτεινοῦ». Ὁ δέ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τή θεωρεῖ ὡς «ἀντίτυπον τοῦ μεγάλου φωτός» (Κ. Καλλίνικος, ὁ χριστ. ναός). Ὅλα τά φωτιστικά ὄργανα ἢ δοχεῖα, πού σήμερα ὑπάρχουν στόν Ἱερό Ναό, ἔχουν τήν ἱστορία καί τό συμβολισμό τους. Βέβαια ὀρισμένα ἀπό αὐτά ἔχουν σχέση μέ γεγονότα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπ' ὅπου καί προέρχονται. Σύμφωνα μέ τόν Κων. Καλλίνικο τή πρώτη θέση κατεῖχε καί θά κατέχει ἡ ἀρχαϊκή λυχνία ἢ κανδήλα «ἡ ὁποία συνουσιώθη, κατά τρόπον τινά μέ τόν θρησκευτικόν μας βίον». Ὁ ποιητής Ἰ. Πολέμης τήν ὑμνεῖ: «Ἐσύ ἔμπρός στά κονίσματα τό λάδι σου ξοδεύεις κι εἶναι τό φῶς σου προσευχή, καί σύ καλογρηούλα». Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης γράφει ὅτι οἱ κανδήλες φανερώνουν «τήν χάριν τοῦ ἀνάρχου καί ἀτελευτήτου Θεοῦ καί τήν ἔλλαμψιν καί τήν ἐνέργειαν» αὐτῆς τῆς χάριτος στούς ἀγίους, ὥστε, «ἐνδυναμωθέντες καί φωτισθέντες» ὑπ' αὐτῆς οἱ ἅγιοι, μπόρεσαν νά ἀγωνιστοῦν στόν κόσμον καί τώρα εὐρίσκονται μέ τό Θεό κατέχοντες «ἀδιαλείπτως» τή χάρη Του. Εἶναι κυκλοειδεῖς οἱ κανδήλες γιατί «ἡ χάρις, ὡς χάρις τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἀρχήν ἔχει, οὔτε τέλος, διά τοῦτο αὐταῖ εἶναι καί κυκλοειδεῖς. Καί συνεχίζει: «Ἐμπροσθεν δέ τοῦ Σωτῆρος τριφεγγῆς εἶναι (ἡ κανδήλα), ὅτι εἷς εἶναι αὐτός ὁ Θεός τῆς Ἁγίας Τριάδος καί ἐν αὐτῷ καί ὁ Πατήρ, αἰεὶ τό Πνεῦμα τό Ἅγιον εἶναι». Γιά τή λυχνία γράφει: «Λυχνία Χριστοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία διά τοῦ ἐλαίου μεταδοτική εἶναι τοῦ θείου ἐλέους καί πρόξενος θείου φωτισμοῦ, διά τοῦτο δέ καί φῶς προσφέρεται» (Ἄπαντα Συμεών, σελ. 358).

Θά συνεχίσουμε ὁμῶς, σύν Θεῷ, στό ἐπόμενο κήρυγμα. **ΑΜΗΝ!**